

Надія Дижка

АБЕЦТКА

УКРАЇНИ

Смолоскип

Надія Дичка

АБЕТКА УКРАЇНИ

СМОЛОСКИП

Київ · 2011

ББК 84
Д 50

Пропонуємо увазі наших найменших читачів унікальне видання. Це не просто абетка, а «Абетка України», складена за назвами населених пунктів, річок і гір, розташованих на території нашої країни. Сподіваємося, що спільна мандрівка стане вам до вподоби.

*Видання здійснено завдяки фінансовій підтримці
Видавничого Фонду Ірини Турченко
(нар. 1926 р. на Холмищині — пом. 2008 р. в Канаді).*

ISBN 978-966-2164-29-9

© Надія Дичка, тексти, 2011
© Тереза Проць, ілюстрації, 2011
© «Смолоскип», 2011

Любі малята!

Якщо ви любите мандри рідною країною, то ця Абетка призначена саме для вас. Якщо ж ви ще ніколи не подорожували, то тим більше ця книжка стане вам у пригоді.

Вона відкриє шлях до нового світу: і не лише до царства загадкових літер, адже це Абетка, а й до краю захопливих мандрів чудовими, ще не звіданими або вже звіданими вами, місцями нашої славної України.

Гамірні міста і затишні містечка, мальовничі села і дивовижні селища, швидкі річки й високі гори — це все ви знайдете в «Абетці України».

Вірші Надії Дички та малюнки Терези Проць стануть справжнім туристичним путівником не лише для тих, хто тільки вчиться читати і мріє подорожувати, а й для тих, хто добре на тому знається, проте завжди готовий до нових відкриттів.

Видавництво «Смолоскип» радо вирушає разом із вами в цю незабутню мандрівку. Хай дорога буде легка й цікава — щастя!

АВДІЇВКА...

**Авдіївка, Артемівськ, Антрацит,
Асканія-Нова й Александрія...**

Відкрию, дітки, вам чудовий світ
вкраїнських назв... На вас моя надія,
що ви швиденько навчитесь читати.
Тож, нумо, в подорож країною рушати.

БОЙКИ

Живуть **бойки** в Прикарпатті,
що легендами багате.
Вечорами при багатті
будуть нам розповідати
про **Бескиди** — ліси-гори,
Про смерек зелене море...

БАТУРИН

Дітки України, вам знати годиться:

Батури́н — колишня гетьманська столиця.

Батури́н — колиска козацької слави,
історія нашої з вами держави.

ВІННИЦЯ

Славне місто **Вінниця**
в воду гордо дивиться.
Там відбилися небеса
й міста сонячна краса.
Через **Вінницю** ріка
вдалеч тихо протіка.

ВИШКІВ

Вишків — то гірське село,
що на схилі прилягло
наче трішки відпочити...
Там гірські кущі і квіти.
Є присілки й хутори,
хатки дивляться згори.
Там відомі є турбази,
ну а взимку — лижні траси.
Завжди на зимові свята
їдуть гості покататись.
Влітку — море там грибів:
назбирав, хто де хотів!

ГАЛИЧ

Де рівнинна встала далеч,
хоч від гір тут недалеко,
на горбочку місто Галич.
Вдалині — густі смереки.
Галич — древне й мужнє місто
в сиву-горду давнину
був столицею князівства.
Зветься так, скажіть, чому?

ГОВЕРЛА

Найвища вершина Карпат —
Сніги тут і влітку лежать.
Гора, що **Говерлою** зветься.
Чи бути на ній доведеться?

ГОРІАНИ

Краї свій рідний пізнавали
і Горіанами блукали.

Так зовуться у нас гори,
що прямують за простори —
мов зелений караван!

Поспішаймо до Горіан!

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

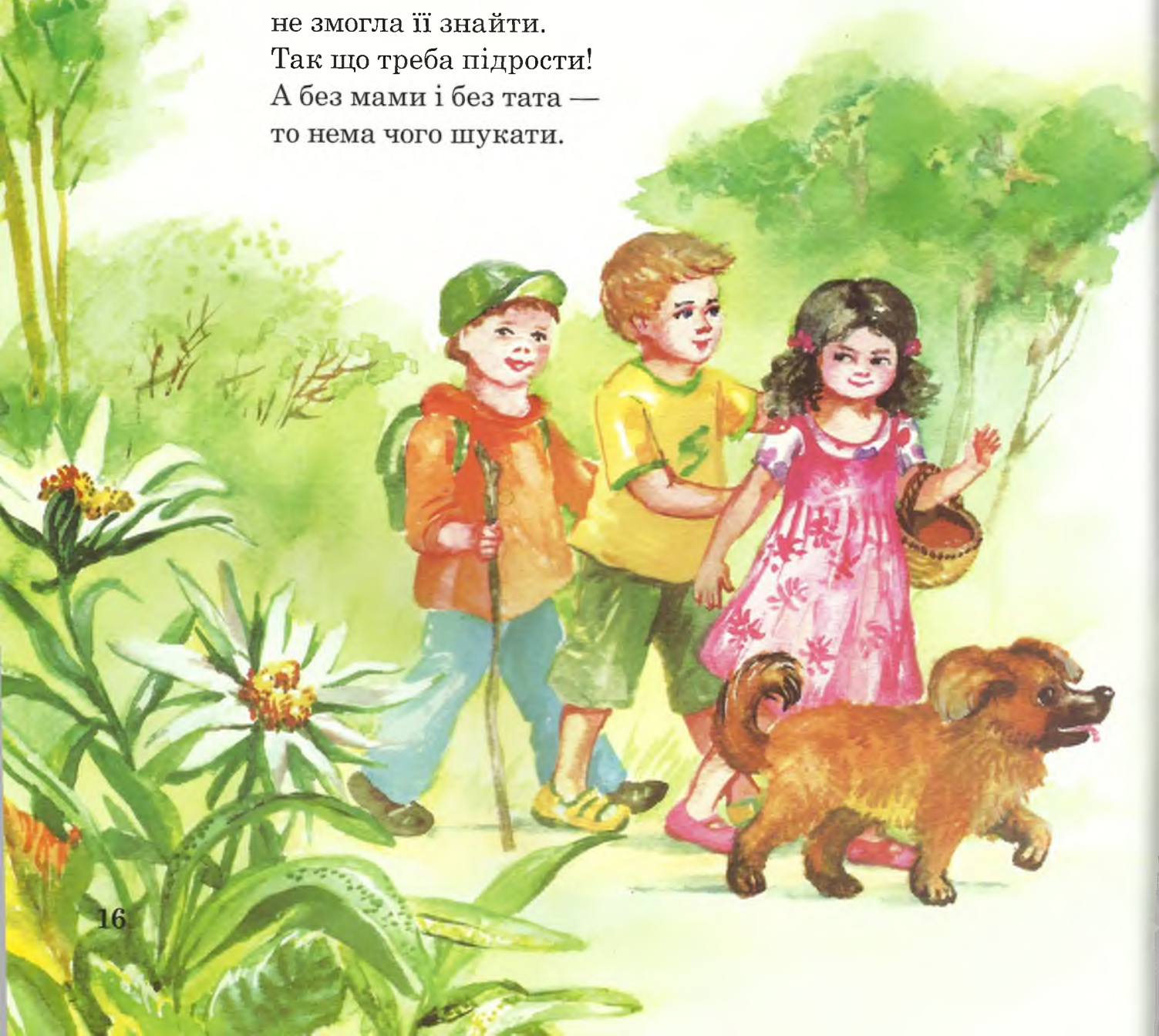
Дніпропетровськ, Донецьк, Дніпро...
Донець, Дністер... Вже так давно
міста ці й ріки старовинні
відомі в нашій Україні.
А ще є Дубно і Долина...
Держава наша Україна
така чудова й розмаїта!
Міста розквітли в ній, мов квіти.

ЕДЕЛЬВЕЙС

Едик, Федір, Леся й пес
в ліс пішли по едельвейс.
Не знайшли, хоча й шукали,
тільки в лісі заблукали.
Едельвейс — чудова квітка,
що цвіте у горах влітку,
та не в лісі — на вершинах
зацвітає, щоб людина
не змогла її знайти.
Так що треба підрости!
А без мами і без тата —
то нема чого шукати.

ЄВПАТОРІЯ

В дорозі знов до моря я —
вже Південь близько наш...

Чарівна Євпаторія
зігріє усіх нас.

О місто Євпаторія!
В тобі є стільки втіх!
А ще — твоя історія
цікавить нас усіх.

ЖИТОМИР

Сіється жито. Буде в нас мир.

Жито і мир — Житомир!

О славне місто! Княже ім'я
хлібом і миром під сонцем сія.

Отже, дізнались сьогодні про що ми?

Що подорож наша буде в **Житомир**.

З **Житомира** далі вже поїзд гуркоче —
по всій Україні везе нас охоче.

ЗОЛОТОНОША

Золочів, Золотоноша...
Назви міст цих дуже схожі.
Мабуть, золото шукати
Хтось прибув сюди? Як знати?
Люди згодом населились,
назви з ними залишились.

И

Осінь кличе всіх до школи!
Не спізнитися б ніколи
на уроки й фіззарядку...
У вас, дітки, все в порядку?

Чи ви, друзі, віднайшли
таємничу букву «и»?
Часу згодом ви не гайте:
букви **І** та **Й** шукайте.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Славне місто у Карпатах —
мусим, дітки, добре знати:
в межиріччі Бистриць двох —
славних і швидких річок,
що зливаються в одну...
Місто це у давнину
звалось просто Станіслав.
Тут поет Франко бував.
Його йменням й зветься місто —
гарне, світле, добре, чисте.

Їжачок, що йшов до лісу,
по дорозі стрів лиса.
Аж ніяк та й не злякався —
у клубочок миттю склався.

* * *

Ми в дорозі натомились,
їсти дуже захотілось.
Подолает перевал
та й присядем на привал.
Їстівні гриби збирати
будем пішки вирушати.

Йозифсталь — села частина,
а точніше: половина,
що між гір ген загубилось,
до дороги притулилось.
Чом така ж бо назва? Звісно:
вилавляли тут залізо
І руду видобували —
з чого ж би та й вилавляли?!

КИЇВ

Столиця української держави —
о місто **Київ**! Наша гордість, слава!
Весняний **Київ** у каштанів цвіті —
найкрасивіше місто в цілім світі!

Як виникло місто Київ

...Були брати: **Кий**, Щек, Хорив
й сестра їх Либідь... Стільки див
і стільки літ з тих пір минуло,
як місто славу нам здобуло.
Як у честь **Кия** край Дніпра

краечком княжого пера
був та й написаний наказ
про заснування міста... Час
ую історію вам знати
й легенду друзям розказати.

ЛЬВІВ

Старовинне місто Лева
стережуть при брамі леви.
Кам'яні вони й гривасті,
в них розкриті люті пащі.
Та ці леви не страшні —
вірте, дітки, ви мені!
Місто Лева — загадкове,
побуваємо у Львові!

ЛУЦЬК

Місто Луцьк — то центр Волині,
край Полісся, ріки сині,
що несуть повільно води.
Край казкової природи.

ЛУГАНСЬК

Степовий безмежний край!
Жовте поле, синє небо!
О Луганськ! Нас зустрічай!
Ми приїхали до тебе!

МЕЛІТОПОЛЬ

Мелітополь, Миколаїв —
назви ці запам'ятаєм.
То міста України славні —
і відомі, й стародавні,
як і **Миргород** прекрасний...
В них минуле і сучасне
поєдналися навіки,
як в одне русло три ріки.

МИКУЛИНЦІ

А Микулинці-село
навесні знов розцвіло.
В своїм ріднім Прикарпатті
Його жителі на святі
День села разом стрічають,
одне одного вітають.
Гості їдуть звідусюд.
Квіти й усмішки — цвітуть.

НАДВІРНА

Надвірна — місто в Прикарпатті,
де **надра** нафтою багаті.

Її тут здавна добувають.

Нафтовики про місто дбають.

ОДЕСА

Одеса — місто понад морем.

Із берегів його простори
такі безкраї і чарівні.

Одесі — як морській царівні,
що квітне, вийшовши на сушу,
весь світ давно довірив дружбу.

Одеса — порт. І кораблі
звідсіль пливуть по всій землі
і припливають звідусіль
в **Одеський** порт з портів усіх.

ПОЛТАВА

Козацький край... Чорнозем. Наша слава...

Прекрасне місто посеред степів...

А має назву місто це — Полтава.

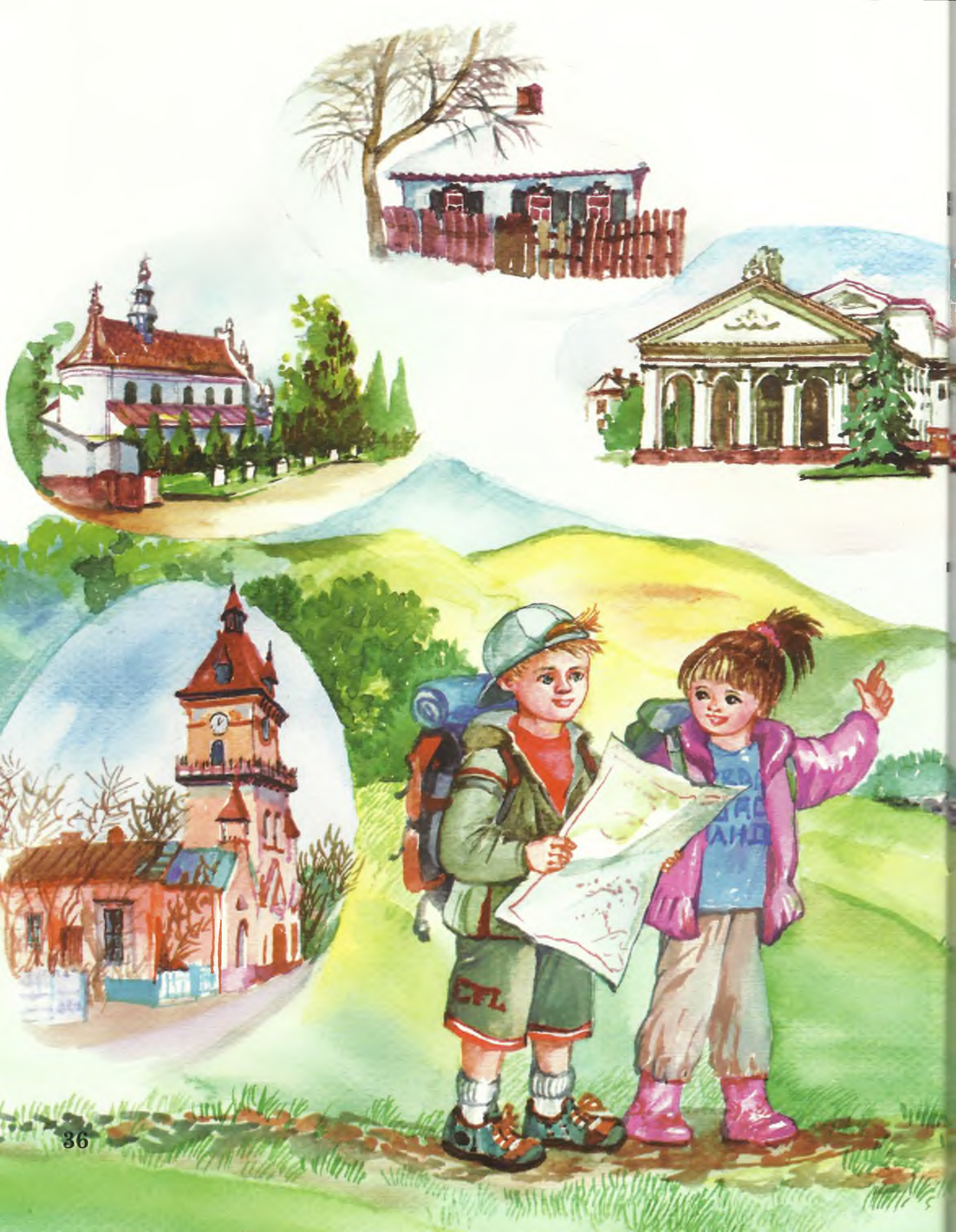
Чарівна пісня тут, вкраїнський спів.

ПРУТ

Гарно в горах там і тут.
Швидкоплинна річка **Прут**
з-під Говерли витікає,
з гір долинами втікає.

РІВНЕ

Гарне, світле і чарівне
на **рівнині** місто **Рівне**.
Є у горах — славний **Рахів**,
а іще **Рожнятів**, **Раків**,
Рудки, **Рава-Руська**, **Рудниця**,
Радомишль, **Рокитне**, **Рибниця**...
Ось які цікаві назви
вимовляти вчись виразно.

СУМИ

Є в нас місто **Суми** — знайте.
І у **Сумах** побувайте.
Степовий чудовий край!
Назву цю запам'ятай!

СВІЧА, СТРИЙ...

В горах річка протіка,
що **Свічею** зветься.
Гомінлива і швидка —
все удалеч рветься.
Трохи далі від **Свічі**
Стрий-ріка вирує.
Місто **Стрий** на **Стрий-ріці**
із давен існує.

* * *

Снятин, Самбір, ще й Свалява,
Сарни, Ставище, Соснове...
Ой, велика в нас держава,
Розмаїта й гарна мова!
Сімферополь, Севастополь —
У Криму міста відомі.
Є **Сиваш** там — це протока.
Які назви вам знайомі?

ТЕРНОПІЛЬ

Тернове поле — Тернопілля.
Тернове поле — край рівнинний...
Тернопіль — місто при Поділлі:
красиве, затишне й гостинне.

УКРАЇНА

Ліси й поля. І гори, і рівнини.
Струмки й річки, що мчать в одну ріку, —
це все краса моєї **України**,
котра одна у всіх нас на віку.

До **Умані** із **Ужгорода** лине
співуча мова, пісня голосна.
Яка ж бо ти прекрасна, **Україно!**
Яка ж бо ти на світі чарівна!

ФЕОДОСИЯ

Чекають квіти осені,
Та тепло в **Феодосії**.
І з **Федором** ще досі ми
на пляжі в **Феодосії** —
Купаємось, пірнаємо
і навіть загораємо.
Бо не боїться осені
Чарівна **Феодосія**:
тепло усім дарує,
красою всіх чарує.

ХАРКІВ, ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Місто **Харків** (всім знати годиться) —
то колишня України столиця.

А **Хмельницький** — столиця Поділля.

Україна ж — одна — неподільна!

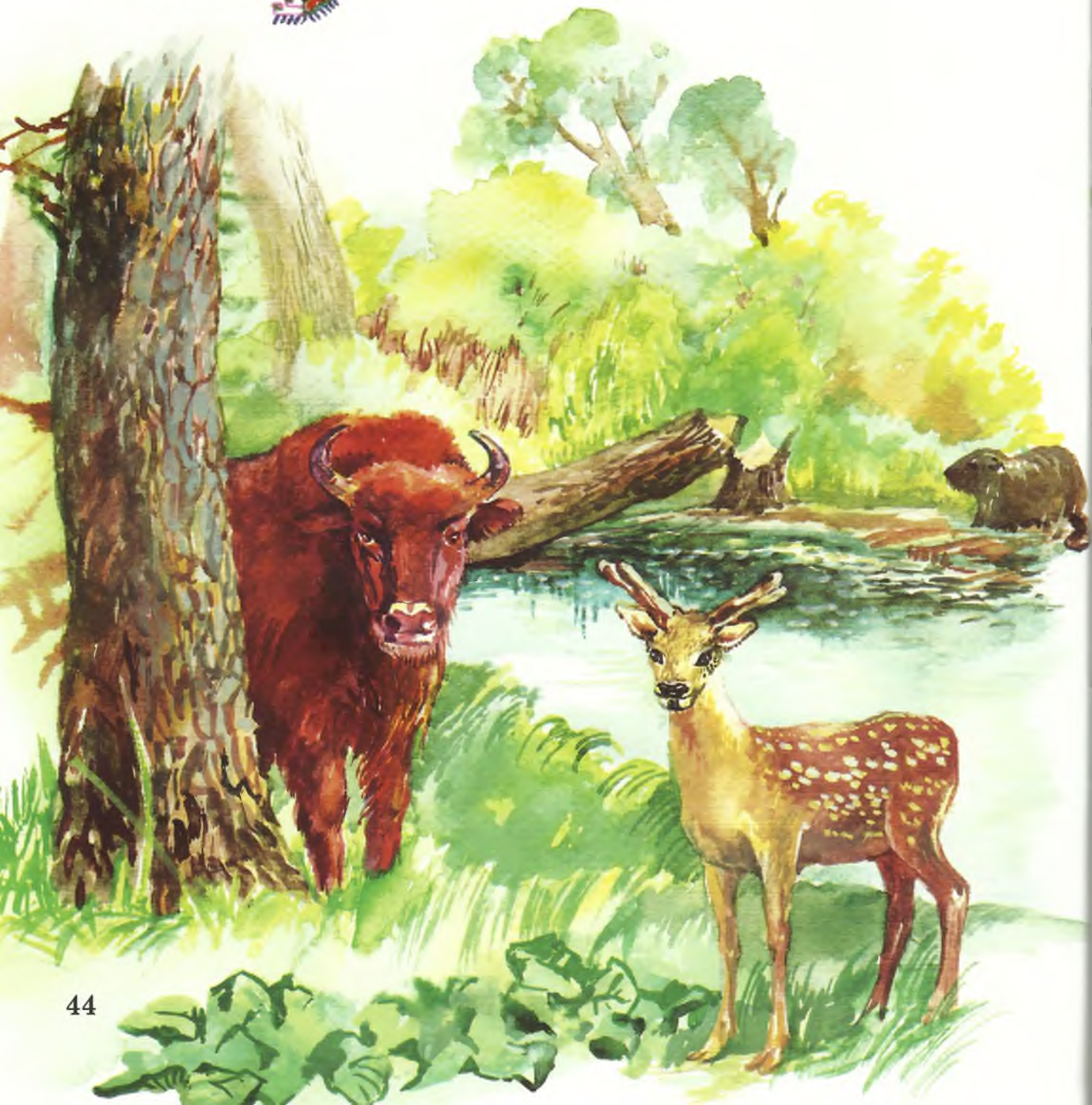
В Полтавщині **Хорол-ріка**
край містечка **Хорол** протіка.

А в курортний наступний сезон
хтось поїде у місто **Херсон**.

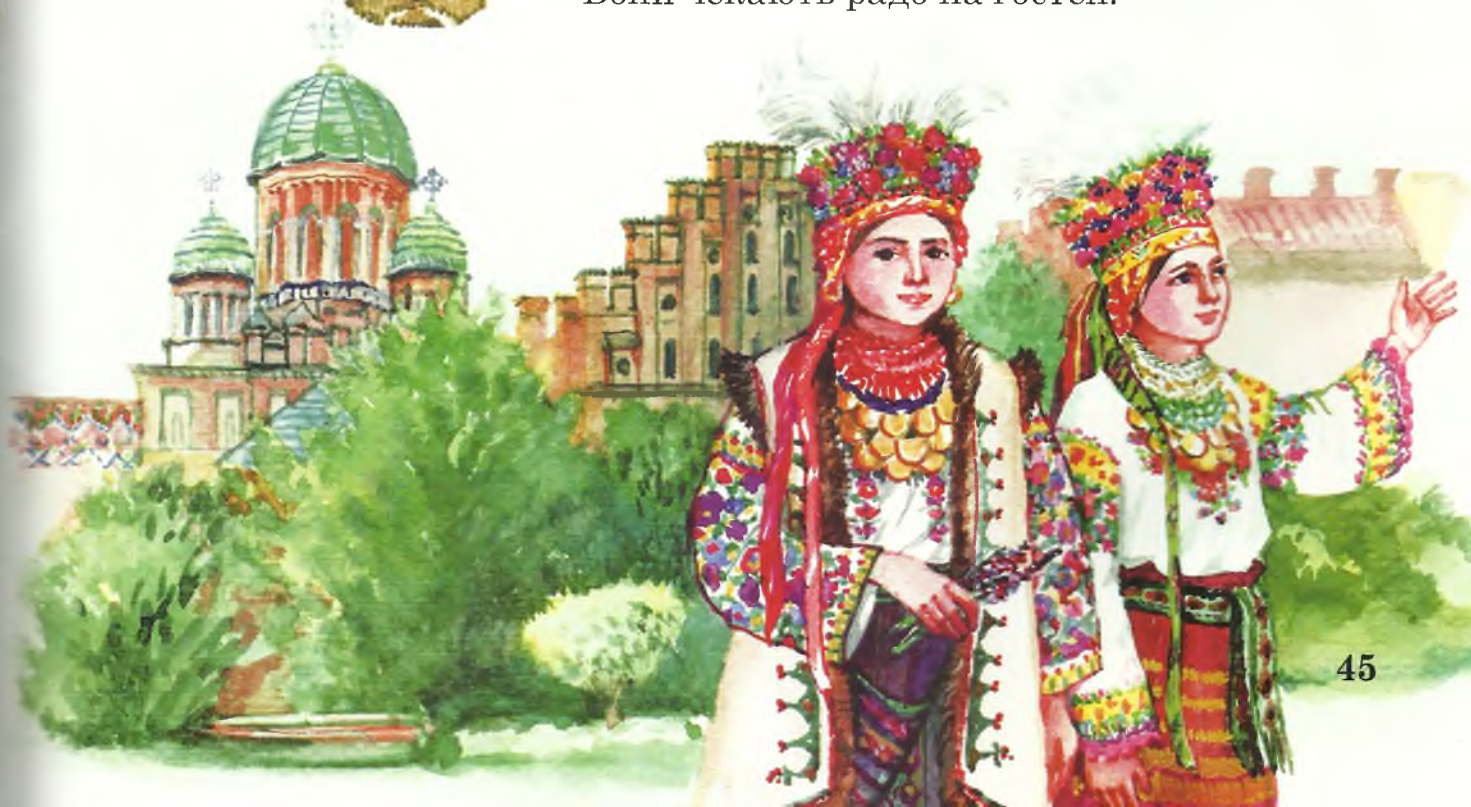

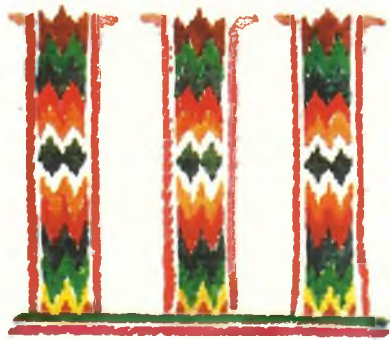
Цумань, Цюрупинськ, Ценява...
Чи важко ці читать слова?
Не поліуйтець повторити,
щоб їх читати й говорити.

Чернігів та Черкаси, Чернівці —
усім відомі назви міст оці?
То українські центри областей.
Вони чекають радо на гостей.

ШЕШОРИ

У похід далеко в гори —
(там такі красиві квіти!)
Кличуть нас давно Шешори.
Чути музику трембіти.
Дуже гарно у Шешорах —
у зелено-синіх горах.

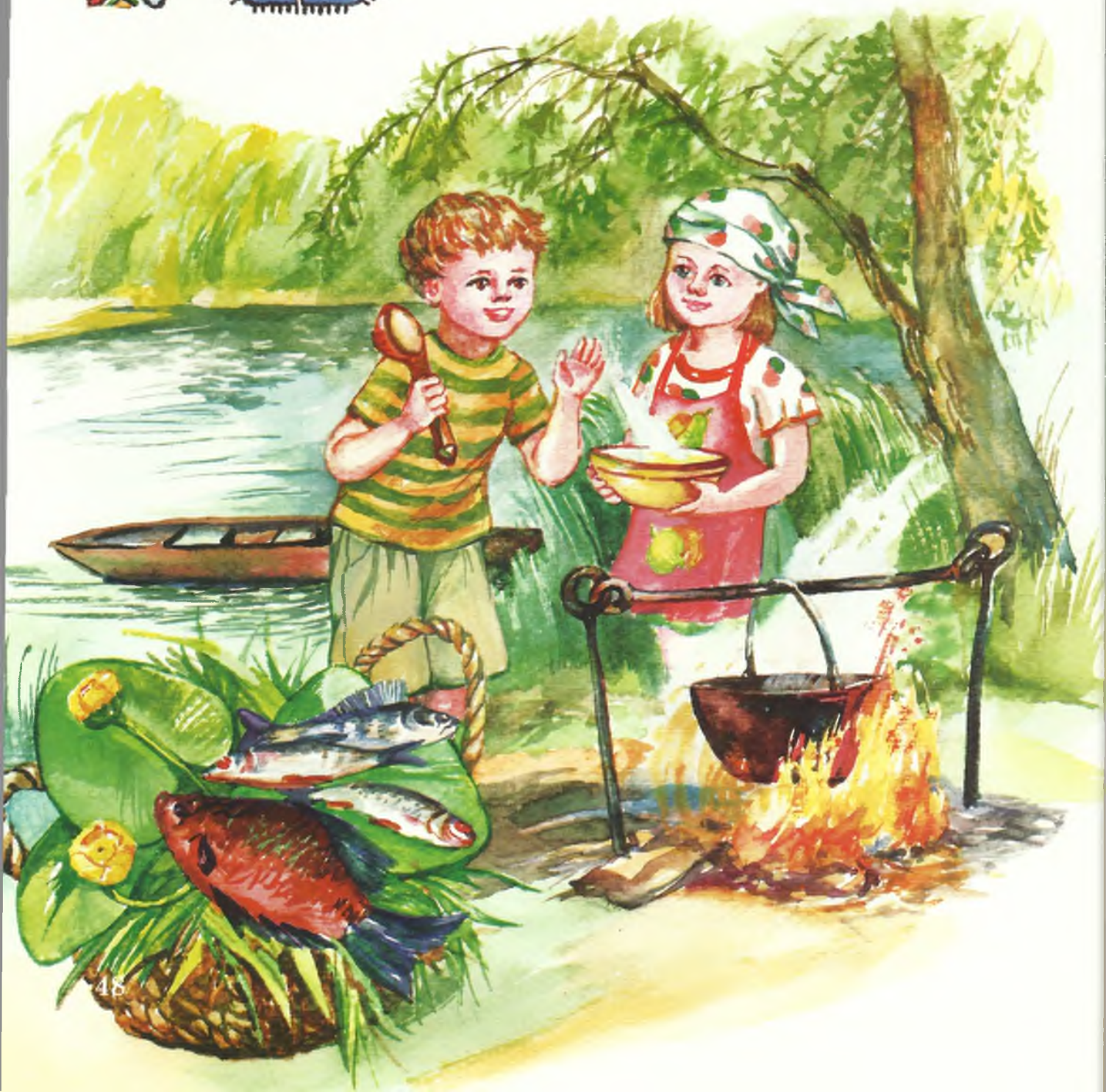

В горах, в бойківських краях
Є гора, що зветься **Щавна**.
Ми до неї по плях
йшли збирати дружно **щавель**.
Але що це за дива?
Ой, даремно ми блукали!
Бо прийшли — **щавлю** нема!
Зате квітів назбирали.

Ми на річку всі ходили,
в річці риби наловили.
З риби юшки наварили
І ту юшку смачно з'їли.

ЯЛТА, ЯРЕМЧА

Яремча, Ялта — міста курортні.
Яремча — в горах, Ялта — край моря.
Там, де Яремча, — море лісів.
А в Ялті — «ліси» із вітрил-парусів,
що напнуті в яхтах на плесі води.
Куди нам з вами їхати й пливти?

Ось і літери усі...

Знак м'який ще залишивсь.
Знак цей буква, та не звук.
Відгадайте ж бо: чому?
Та тому, що не звучить!
Як з ним будем говорити?
Ані с'як, ані так —
він же просто: м'який знак!

Післямова

...Закінчуватись подорожі час...
О, як багато українських назв
є в нашій славній Україні,
такій багатій і чарівній!
Містечко кожне чи село,
де б воно з Вами не було,
як і відомі всім міста,
до себе вабить неспроста.
До себе манить і ріка,
що в ріднім краї протіка.
Вершини гір, струмки і квіти.
Любіть же свою землю, діти.

НАДІЯ ДИЧКА

Біографічна довідка

Надія Дичка — поетеса, прозаїк, публіцист. Член Національної спілки письменників України з 1997 року. Лауреат обласної премії ім. В. Стефаніка, міжнародних літературних конкурсів та премій «Смолоскип 95» і «Гранослов 96», Міжнародного літературного конкурсу ім. М. Бек (Канада, 2005) та Міжнародного конкурсу «Культура за мир» в Італії в номінації «Поезія за мир» (Мілан, 2005), конкурсу до 40-річчя Українських бібліотек у Філадельфії (США).

Більше 30 віршів Надії Дички покладено на музику, їх виконують провідні артисти України. Зокрема, пісні звучали з теле- і радіофіру у виконанні народних артистів України Віталія та Світлани Білоножків, Василя Зінкевича, Семена Торбенка, Михайла Кривеня, Ніни Шестакової, незабутнього Назарія Яремчука, Остапа Гавриша, заслужених артистів України Лариси Недін, Анжели Вербицької, Ірини Зінковської, Богдана Кучера та співаків-початківців.

Як авторка віршів, була серед лауреатів фестивалю «Пісня року» та «Пісенний вернісаж», які проводилися в свій час у нашій державі.

Кілька віршів перекладено відомим поетом та перекладачем І. Трушем італійською та польською мовами.

Надія Дичка також успішно працює в галузі образотворчого мистецтва. Її графічні та малярські роботи було представлено на виставках у США та в Італії.

Багато пише для дітей. «Абетка України» — це спроба творчого експерименту і перша абетка в українській літературі, складена за назвами населених пунктів, розташованих у нашій державі.

Надія Дичка — авторка більше 100 публікацій у періодиці. Зокрема, її дописи друкували в українських літературних журналах: «Перевал» (Івано-Франківськ), «Бористен» (Дніпропетровськ), «Хортиця» (Запоріжжя), «Дзвін» (Львів), «Дзвіночок» (журнал для дітей, Рогатин), «Світо-вид» (Київ–Нью-Йорк), а також у газетах «Літературна Україна», «Слово Просвіти», «Молодь України», «Галичина», «Нова зоря» і деяких газетах діаспори, збірниках та альманахах.

Авторка одинадцяти книжок:

- *«Дорога»* («Смолоскип», 1996)
- *«Зимові лелеки»* («Гранослов», 1997)
- *«Ввійду у Храм»* («Нова зоря», 1997)
- *«Пора півоній»* («Відродження», 2002)
- *«Між злом і світлом»* («Нова зоря», 2003)
- *«Золота хмаринка»* («Нова зоря», 2004)
- *«За годинником серця»* («Нова зоря», 2008)
- *«Абетка та казки»* («Нова зоря», 2008)
- *«Абетка»* («Таля», 2007)
- *«Перехрестя»* («Нова зоря», 2010)
- *«В ніч святого Миколая»* («Нова зоря», 2010).

Проживає і працює в місті Долина, що на Прикарпатті. Вважає, що немає «провінційної» літератури, адже для того, аби писати якісно, не обов'язково жити в столиці.

Літературно-художнє видання

Надія Дичка

АБЕТКА УКРАЇНИ

Ілюстрації Терези Проць

Відповідальний за випуск *Ростислав Семків*

Випусковий редактор *Наталія Ксьондзик*

Сканування, ретушування зображень,

макет і верстка *Миколи Ковальчука*

Коректор *Марина Александрович*

Підписано до друку 16.03.2011.

Формат 84×108 1/16.

Папір офсетний. Друк офсетний.

Гарнітура «Шкільна».

Тираж 2000 прим.

Зам. № 11-282.

«Смолоскип»

04071, Київ, вул. Межигірська, 21.

Телефон і факс: (044) 425 23 93

E-mail: poshta@smoloskyp.org.ua

Сторінка: www.smoloskyp.org.ua

Державний реєстраційний номер 2348

від 21.11.2005.

Віддруковано ЗАТ «ВІПОЛ»

03151, Київ, вул. Волинська, 60.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру:

Серія ДК № 752 від 27.12.2001.

Надія Дичка

Д 50 Абетка України / Надія Дичка. — К.: Смолоскип, 2011. — 56 с., іл.

ISBN 978-966-2164-29-9

Пропонуємо увазі наших найменших читачів унікальне видання. Це не просто абетка, а «Абетка України», складена за назвами населених пунктів, річок і гір, розташованих на території нашої країни. Сподіваємося, що спільна мандрівка стане вам до вподоби.

ББК 84

